

Evangelizace a Boží svrchovanost

Knihy | 30.11.2011 @ 23.09

V krátké době snáším již druhý výstup poznámek z knihy o evangelizaci. Colemanova studie je zacílena k rozeznávání principů učednictví, Packerova kniha se zevrubně zaměřuje na přísnou definici evangelizace spolu s přílehlými problematikami. Celou rozpravu pak autor situuje do vztahu evangelizace a doktrínou o Boží svrchovanosti, jak ovšem prozradil již v názvu této knihy.

Autor: James Isambard Packer

Vydal Návrát domů roku 2000 v Praze

ISBN: 80-7255-020-9

- Předmluva
 - Autorův disclaimer. Nechce nikoho urazit.
- Úvod

Boží svrchovanost je nesmírně široký pojem, který zahrnuje všechno, co patří k biblické představě Boha jako Pána a Krále celého světa, toho, kdo „všechno působí rozhodnutím své vůle“ (Ef 1,11) a řídí všechny procesy i události, aby uskutečnil své věčné plány.

...

Jak se zdá, existuje domněnka, že nemůžete efektivně evangelizovat, pokud při této službě nejste ochotni předstírat, že učení o Boží svrchovanosti není pravdivé. Pokusím se dokázat, že je to nesmysl.

(s. 5–6)

- Boží svrchovanost

Modlitba není pokusem znásilnit Boží ruku, ale pokorným uznáním vlastní bezmocnosti a závislosti.

(s. 8)

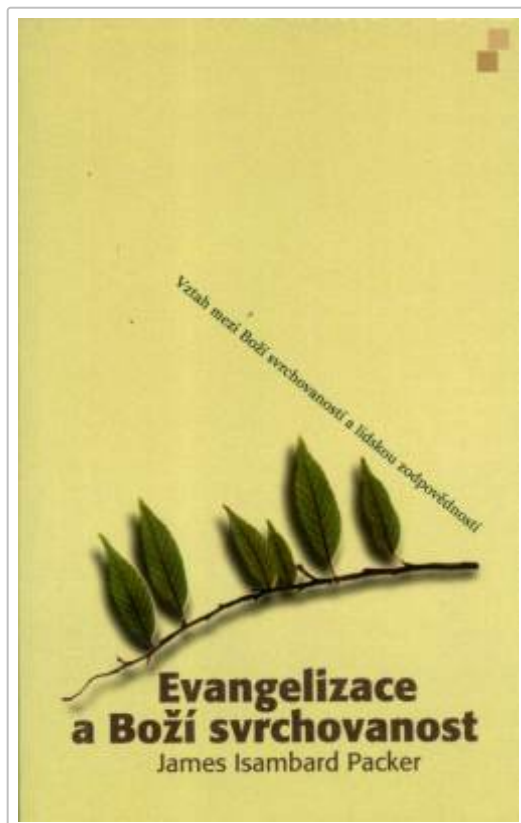
- Bůh je svrchovaný ve spasení. **Jednak proto, že mu za spasení přirozeně děkujeme**

Nepřisuzujete své pokání a víru své vlastní moudrosti či prozíravosti, zdravému úsudku nebo inteligenci.

(s. 9)

V této souvislosti je poučné se zamyslet nad zprávou o rozhovoru Charlese Simeona s Johnem Wesleyem dne 20. 12. 1784 (toto datum je uvedeno ve Wesleyho *Journalu*):

Pane, slyším, že vás pokládají za arminiána. Mne zase někdy označují za kalvinistu. Proto jsem přesvědčen, že bychom měli tasit meče. Než se však domluvíme na tom, že se pustíme do boje, dovolte mi, abych vám položil několik otázek ... Považujete se za tak mravně zkaženého tvora, že by vás ani nenapadlo obrátit se k Bohu, kdyby do vás tyto myšlenky Bůh nevložil?" „Ano," odpověděl starý zkušený pracovník, „je to tak. " „Ztratili jste veškerou naději, že se Bohu zalíbíte nějakým svým skutkem, a čekáte, že budete spaseni pouze na základě Kristovy krve a spravedlnosti?" „Ano, jenom díky Kristu!" „Předpokládejme tedy, že vás Kristus zachránil. Nemáte se posléze tak či onak spasit svými vlastními skutky?" „Ne, musím být spasen Kristem – od začátku až do konce." „Připustíme-li tedy, že jste byl nejprve obrácen díky Boží milosti, nemáte v tomto stavu setrvávat na základě svých vlastních sil?" „Ne." „Má vás tedy neustále, každou hodinu a minutu, podírat Bůh, jako když matka drží v náručí své dítě?" „Ano, přesně tak. " „A spoléháte jenom na Boží milost a milosrdenství, které vás zachovají pro nebeské království?" „Ano, mám naději

pouze v Bohu.“ „*Ted, milý pane, s vaším dovolením zvednu svůj meč ještě jednou, neboť toto je celý můj kalvinismus! Toto je moje vyvolení, ospravedlnění vírou, to, na čem lpím – v podstatě vše, co a jak vyznávám. A proto, jestli chcete, budeme místo pátrání po sporných termínech a výrocích upřímně jednat v těch věcech, kde se shodneme.*“

(s. 11–12)

- ... **za druhé proto, že se modlíme za obrácení druhých lidí.**
- Všichni v Boží svrchovanost věří, někteří si to jen neuvědomují.
- Odkud tedy to rozebírání Boží spravedlnosti? V racionalistických spekulacích a neochotě uznat, že Bůh je moudřejší, než člověk, a že mohou existovat tajemství.

Ve stoje o tom můžeme polemizovat, ale na kolenou se všichni shodneme.

(s. 15)

- Boží svrchovanost a lidská zodpovědnost

- Při tomto bádání se musíme vyrovnat s *antinomií* (tj. zdánlivý rozpor mezi závěry, které se zdají být stejně správné).
- Je to zdánlivá neslučitelnost dvou zřejmých biblických pravd.

Učte se přemýšlet o realitě takovým způsobem, který zajišťuje poklidnou koexistenci, s vědomím, že realita sama ukazuje, jak je obě ve skutečnosti zahrnuje. Takto se musí zacházet s antinomiemi v přírodě i v Písmu. Touto cestou se, jak já tomu rozumím, vypořádává moderní fyzika s problémem světla a stejně se musí křesťané vyrovnávat s antinomiemi, které se objevují v biblickém učení.

Nás teď zajímá jedna konkrétní antinomie, a to zdánlivý rozpor mezi Boží svrchovaností a lidskou zodpovědností nebo (vyjádříme-li to bibličtěji) mezi tím, co Bůh koná jako Král, a tím, co dělá jako Soudce.

(s. 20)

- Existuje dvojí nebezpečí:
 - Zabývat se výlučně lidskou zodpovědností
 - Ano, člověk je zodpovědný k odpovědi evangelium. Toť nejzávažnější rozhodnutí jeho života.
 - V evangelizaci nás to vede na scestí. Cítíme se být zodpovědní za techniku, jakou evangelium předáváme. Je správné chtít úspěch, ale není brát víc, než co nám Bůh svěřil (28). Spoléhat na sebe je pro evangelizaci pohroma.
 - Zabývat se výlučně Boží svrchovaností
 - Člověk nechává prosazování Božích záměrů na Bohu. Ví, že není nepostradatelný. Hledá, jak Boha především oslavit. Při práci pro Pána ustupuje do pozadí.
 - ... ale! Ztrácí ze zřetele zodpovědnost církve za evangelizaci. Mají tendenci pochybovat o všech evangelizačních aktivitách. Úzkostlivě se varují předbíhání Boha.
 - Ten služebník, co zakopal hřivnu se také považoval za užitečného.
 - Naším úkolem není jen chránit pravdu o spasení, ale i nechat ji svítit jako světlo.
- Oba extrémny jsou částečně slepé.

Co tedy máme dělat? Namířit si to úzkým průlivem, který vede mezi Skyllou a Charybdou.

(s. 35)

C. H. Spurgeona se kdysi zeptali, zda by tyto dvě pravdy dokázal smířit. „Nepokoušel jsem se o to,“ odpověděl. „Nikdy totiž nesmírují přátelé.“ Přátelé? Ano, *přátelé*. To je to hlavní, co musíme pochopit.

(s. 36)

- Evangelizace

- Co je evangelizace?
 - Definice dle arcibiskupské komise o evangelizační práci z r. 1918:

„Evangelizovat,“ prohlásila komise, „znamená prezentovat Ježíše Krista v moci Ducha svatého tak, že lidé k němu přijdou, jeho prostřednictvím uvěří v Boha, jeho samého přijmou jako svého Spasitele a začnou mu sloužit jako svému Králi v obecnství jeho církve.“

(s. 38)

- NE vyučovat morální pravdy.
- NE představovat Ježíše jako přítele.
- ANO představovat Ježíše jako Krista.
- NE Kristus jako předmět srovnávacího a kritického studia.
- Problém této definice: „Evangelizovat znamená...“ místo „Evangelizace znamená...“. To, že se nikdo neobrátí, neznamená, že se neevangelizovalo. A to, že se evangelizuje, neznamená, že se někdo obrátí.
- Pavlova evangelizační služba
 - Pavel evangelizoval jako splnomocněný zástupce Pána Ježíše Krista.
 - Pavel cítil nejen povolání, ale přímo nutnost kázat evangelium.

Pavel sám sebe nepovažoval za filozofa, moralistu ani za světa znalého muže, pouze za Kristova hlasatele. Jeho Pán mu předal zprávu, kterou měl veřejně oznamovat. Pavlovým jediným úkolem tedy bylo tuto zvěst věrně, horlivě a co nejpřesněji šířit – nic k ní nepřidávat, nic na ní neměnit a nic z ní nevynechat.

(s. 45)

- Jeho primárním úkolem při evangelizaci bylo vyučovat pravdám o Pánu Ježíši Kristu.

Co to bylo za dobrou zprávu, kterou apoštol Pavel kázal? Jednalo se o zvěst o Ježíši Nazaretském, o vtělení, vykoupení a království – o kolébce, kříži a koruně – Božího Syna.

(s. 49)

- Pavel s povoláním zvěstovatele, s autoritou vyslance a s úkolem učitele.
- Evangelium je zpráva, na níž je co k pochopení. Nechápe se hned a je třeba nejprve jí porozumět a poté ji aplikovat- Pavlovou činností tedy bylo v zásadě vyučování.
- Pavlovým nejvyšším cílem při evangelizaci byla konverze posluchačů k víře v Krista.
 - Jeho cílem nebylo jen poskytnout jisté informace, ale především vyvolat kýženou odpověď posluchače.

Nemusel tudíž kázat evangelium tvrdě a lhostejně a předkládat ho s pohrdavým „tady to máš – ber nebo nechej“ a omlouvat si svůj nezájem o druhé lidi věrností pravdě.

...

Přístup, který formoval veškerou Pavlovu evangelizační práci, vyjádřil apoštol takto: „Nestojím o váš majetek, nýbrž o vás. Já velmi rád vynaložím všecko, ano vydám i sám sebe pro vaše duše.“

(s. 54–55)

- Nové nebezpečí je: Vymezit evangelizaci příliš úzce. Evangelium lze prezentovat mnohými způsoby.
 - Pokud se evangelizační shromáždění pokládá ve sboru za výjimku, je to pro něj usvědčující.

- Neznamená to, že kdo nedělá nebo nenavštěvuje takováto shromáždění, neevangelizuje.
- Evangelizační kázání není evangelizační jenom svou formou, ale především charakterem.
- Co je evangelijní zvěst?
 - Evangelium je zvěstí o *Bohu*
 - Představujeme Boha, který ne „nějaký“. Má určité vlastnosti.
 - Bůh jako Stvořitel...

Evangelium začíná vyučováním, že my jako Boží stvoření jsme absolutně závislí na Bohu a že on jako Stvořitel má na nás absolutní právo. Až si toto uvědomíme, dokážeme pochopit, co je hřích, a jenom v případě, že uvidíme, co je hřích, dokážeme porozumět dobré zprávě o vykoupení a záchraně z jeho moci.

(s. 63)

- Evangelium je zvěst o *hříchu*

Evangelium nám odhaluje, jak vypadáme v Božích očích, a učí nás myslet si o sobě totéž co Bůh.

(s. 64)

- Problém je: Vyvolávat pouze mizerný pocit nad vlastním životem. Evangelium, to není uspokojení citových potřeb (štěstí, spokojenost, vyrovnanost, přátelství). Pán Ježíš Kristus není ani hodná babička, ani dobrý psychiatr.
- Usvědčení z hříchu se týká vztahu s Bohem. Je to vědomí, že člověk urazil Boha.
- Špatné svědomí tedy není to samé, co usvědčení z hříchu.
- Jak tedy rozeznávat?
 - Člověk si uvědomí narušený vztah s Bohem.
 - Pocit viny z konkrétních hříchů, které se Bohu nelíbí.
 - Usvědčení z hříšnosti. Sice že člověk je úplně zvrácený a nedá se sám napravit.
- Evangelium je zvěstí o *Kristu*
 - Pozor na dvě věci
 - Nesmíme prezentovat osobu Ježíše Krista odděleně od jeho spasitelného díla
 - Nestačí vylíčit Muže z Galileje. Řeč má být o vtělení, vykoupení, vzkříšení, nanebevstoupení a o jeho současné postavení. Jinak posluchač nemůže vědět, kým Ježíš opravdu je.
 - Nesmíme prezentovat spasitelné dílo Ježíše Krista oddělené od jeho osoby.
 - Není biblické izolovat dílo od Dělníka.

„Věř v *Pána Ježíše Krista*, a budeš spasen,“ prohlásil apoštol Pavel.
„Pojďte ke mně ... a já vám dám odpocínout,“ řekl náš Pán.

(s. 71–72)

Je to *živý Kristus a moc jeho smírčí smrti*, která je obsahem apoštolské zvěsti...

(s. 74)

- Evangelium je volání k *víře a pokání*
 - Tak jako pokání není jen lítost, tak víra není jen optimistický pocit.

- Dvě poznámky:

- Požaduje se *jak víra, tak pokání*. Nestačí jen se odvrátit od hříchu a začít žít podle Ježíšova učení.
- Požaduje se *jak pokání, tak víra*. Správné porozumění a víra v evangelium nenahradí pokání.

Pokání, které Kristus po svém lidu vyžaduje, spočívá v rozhodném odmítnutí jakkoli omezovat požadavky, jež Pán smí klást na jejich životy.

(s. 78)

- Co je motivem evangelizace?

- Prvním motivem je oslavení Boha.
- Druhým motivem je láska k bližním.

Je tragické a varovné, když křesťanům chybí touha a ochota podělit se o své vzácné poznání s druhými lidmi, jejichž nouze je stejně velká jako dříve byla jejich vlastní.

(s. 84)

- Ne každý se stane kazatelem, ne každý má stejné schopnosti a příležitosti. Na každém však leží díl zodpovědnosti.
 - Evangelizujeme de facto z lásky k Bohu.
 - „Sbírání skalpů“ rovněž není na místě. To je totiž nečestné (bez lásky), ješitné, arogantní a nakonec zraňující.
 - Lépe než ubíjet své nevěřící bližní je prokázat jim úctu, představit jim Boha k Jeho slávě a nabídnout jim přátelství.
 - Není na místě neodbytně hučet ho druhých, lézt jim do soukromí, vykecávat se jim a znechucovat je. To by byla tzv. neosobní evangelizace.
- Jaké metody a prostředky by se měly při evangelizaci používat?
 - Evangelizační shromáždění probuzeneckých hnutí v posledním století jsou veselá, humorná, s mnoha svědectvími (důraz na zkušenost) a s hodnou porcí hudby.
 - Autor shrnuje výtky, nekloní se k nim zcela: Emocionální vypínání, k němuž přispívá hudba, aby se „dojili obrácení“. Tito však nejsou usvědčeni z hříchu, jen jaksi citově naladěni k momentální konverzi. Produktem takové evangelizace jsou tedy zmetkové.
 - Řešení: Úplně se odvrátit od takovýchto podniků, nepořádat evangelizační shromáždění ve spolupráci různých církví, raději je začlenit do normálního nedělního bohoslužebného řádu.
 - Odpověď: Evangelizační shromáždění mohou fungovat i zdravě, navíc je to dobrá platforma k oslovení velkého počtu lidí.
 - Diskuse probíhá stále.
 - Autor říká: Vše je třeba podrobit revizi:

Jedná se o způsob prezentace Krista, který má lidi přesvědčit, že evangelium je *slovo od Boha*? Klade si za cíl obrátit jejich pozornost od člověka a věcí, které jsou pouze lidské, k Bohu a jeho pravdě? Anebo má spíše tendenci odvést pozornost od Autora a autority jeho poselství k osobě a způsobu vystupování toho, kdo tuto zvěst tlumočí?

(s. 95)

- Autor uvádí vyčerpávající sadu takovýchto rozlišovacích otázek (95 a dále).

Právě otázkami tohoto druhu musíme prověřovat své evangelizační metody a tam, kde je to nutné, je i reformovat. Zásadou je, že za tu nejlepší metodu evangelizace se považuje ta, která slouží evangeliu co nejdokonaleji. Je to ta, co přináší nejjasnější svědectví o božském původu této zvěsti a o životodárném i smrtonosném charakteru témat, jimiž se zabývá. Je to ta, která umožňuje co nejlépe a nejpodrobněji vysvětlit dobrou zprávu o Kristu a jeho kříži a co nejpřesněji a nejdůkladněji ji aplikovat. Je to ta, která

nejefektivněji zaměstná myslí těch, jimž se toto poselství přináší, a díky níž si lidé velice jasně uvědomí, že evangelium je Boží slovo, adresované jim osobně a do jejich situace. Která z metod je v daném případě tou nejlepší, si už musí vyřešit každý sám. Všechny diskuse ohledně evangelizačních technik se musí vést z hlediska tohoto principu.

(s. 99)

- Boží svrchovanost a evangelizace

- Ze začátku této části autor opakuje, co bylo o evangelizaci řečeno. Teprve nyní však úplně pokládá otázku Boží spravedlnosti. Nyní stojíme opět před antinomií.
- Pavel o Boží vůli hovoří jako o věčném záměru naložení se stvořením.
- Tato vůle je neměnná a Bůh ji naplňuje ve všem, co se děje, včetně porušení Jeho zákona člověkem.
- Vedle této vůle jsou – dle starších teologů – Boží záměry.
- Předurčil-li Bůh spasené, jaký dopad to má na naši povinnost evangelizovat?
- Dvě skupiny: Ti kteří věří v totální svrchovanost a ti, kteří z ní nevyvozují radikální závěry. Jedni jsou v pokušení stavět se ke vší evangelizaci pohrdavě, druzí zas panikaří. Obě skupiny jsou pokoušeny k vzájemnému kritizování.
- Biblická odpověď:
 - Boží svrchovanost v milosti nemá žádný vliv na to, co jsme řekli o povaze a úkolu evangelizace
 - Přesvědčení, že Bůh je svrchovaný v milosti, nemá žádný vliv na *nutnost, naléhavost, opravdovost*, evangelizace, ani na *odpovědnost hříšníka* za reakci na evangelium.

Někteří lidé se obávají, že učení o věčném vyvolení a zavržení zahrnuje možnost, že Kristus nepřijme některé z těch, kdo po něm touží, poněvadž nejsou vyvoleni. „Slova potěšení“, jež zaznívají z evangelijních slibů, však tuto možnost zcela eliminují. A náš Pán důrazně kategoricky potvrdil: „... kdo ke mně přijde, toho *nevyženu* ven.“

(s. 112)

- Boží svrchovanost v milosti je naší jedinou nadějí, že při evangelizaci uspějeme
 - Přirozený člověk na Boží pravdu kašle, nadto působí zlobník satan.
 - Právě proto se evangelizace o sobě nikdy nemůže podařit.
- Evangelizační tažení, jaká fungovala v dobách velkých kazatelů, jsou dnes rozpačitá. Máme z nich strach, ačkoli se navzájem ujišťujeme, že jsou vhodná.
- Proto si musíme připustit pošetilost důvěry v konkrétní techniku, dále že lidské srdce je vůči Božímu slovu hluché a za třetí pamatovat, že Bůh nás povolal k věrnosti, ne k úspěchu.
- Spolu s Pavlem bychom měli mít jistotu, že slovo Hospodinovo se k Němu nenavrátil s prázdnou. Že tam, kde se evangelium zvěstuje, tam bude křísit mrtvé. Toto vědomí v nás bude působit důvěru, vytrvalost a očekávání.
- Tři důsledky vědomí, že naše práce není marná:
 - Odvaha jako bezpodmínečné zvěstování.
 - Trpělivost jako odmítnutí světského pragmatismu.
 - Intenzivní modlitbení život jako výraz toho, že naše práce závisí na Bohu.

Tím se kruh našich argumentů uzavírá. Začali jsme apelem na modlitbu, která je důkazem naší víry v Boží svrchovanost, a končíme tím, že víra v Boží svrchovanost nás pudí k modlitbám.

Co potom říci o tvrzení, že upřímná víra v absolutní Boží svrchovanost odporuje evangelizaci? Musíme konstatovat, že žádný ze stoupců tohoto názoru nepochopil učení o Boží svrchovanosti. To totiž nejen podporuje evangelizaci a povzbuzuje evangelistu, neboť v něm probouzí naději na úspěch, o němž by jinak nemohl uvažovat, ale také nás vede k tomu, abychom se spojili v kázání a modlitbách, dodává nám odvahu a přesvědčivost ve styku s lidmi i pokoru a neodbytnost před Bohem. Nemá tomu být právě takto? Nechtěli jsme zde říci, že když se člověk s tímto učením nevyrovná, nemůže vůbec evangelizovat, ale odvážíme se vyslovit myšlenku, že když mu uvěří, dokáže za stejných podmínek evangelizovat lépe.

(s. 139–140)

